

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
Топорівського ЗЗСО І- ІІІ ступенів
(протокол № 6 від 23.12..2024)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Топорівського ЗЗСО
І- ІІІ ступенів
30.12.2024 р. № 1-309

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання кібербулінгу
Топорівського закладу загальної середньої освіти
І- ІІІ ступенів Буської міської ради
Львівської області

Вступ

Основним завданням сучасної школи, що підтверджується й поширюється Міністерством освіти і науки України та Міжнародною організацією ЮНІСЕФ, є створення нового освітнього простору, головними засадами якого є створення безпечного навчального середовища, а також забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) вимагає реформування існуючого алгоритму розвивальної, корекційної та профілактичної роботи, адже дуже часто в освітніх закладах постає проблема кібербулінгу та порушення норм поведінки учнями, що не дозволяє в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів.

Метою даної програми є: ознайомити учасників освітнього процесу з причинами виникнення кібербулінгу впливу цього явища на окрему особистість і учнівський колектив в цілому, опрацювати практичні методи виявлення постраждалих та кібербулерів, форми роботи з ними та профілактики даного явища.

Завдання:

- профілактика кібербулінгу в освітньому середовищі;
- попередження і подолання наслідків кібербулінгу серед здобувачів освіти;
- систематизувати знання щодо взаємостосунків дітей та молоді в закладі освіти;
- навчитися визначати групи ризику (жертв та кібербулерів);
- ознайомитися з принципами організації системного протистояння кібербулінгу у молодіжному колективі;

Очікуванні результати:

запобігання виникненню та недопущення кібербулінгу в освітньому середовищі.

Теоретичні засади

Безпекова складова навчання в умовах воєнного стану пріоритетно пов'язується з національною безпековою ситуацією, реальними загрозами застосування військової сили, ракетних ударів і обстрілів російською федерацією на території України. Від початку повномасштабного вторгнення реалізація права на освіту пов'язана з необхідністю зміни форми організації освітнього процесу і вжиття додаткових заходів на забезпечення безпечних та нешкідливих умов здобуття освіти. Однією з державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану для здобувачів освіти, працівників закладів освіти, установ освіти, наукових установ, закріплених статтею 57-1 Закону України «Про освіту», є організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників.

Дистанційна форма здобуття освіти або використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти пов'язується, як правило, із взаємодією віддалених один від одного учасників у освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Сучасна цифровізація суспільства, поряд із значними перевагами онлайн - спілкування та онлайн - навчання, очікувано має недоліки й ризики зловживань, у тому числі, небезпеку онлайн-цькування учасників освітнього процесу.

Термін «кібербулінг» широко вживається у суспільстві, незважаючи на те, що його визначення українським законодавством не унормовано. Законодавчо закріплена правова конструкція булінгу в системному аналізі змісту пункту 3-1 статті 1 Закону України «Про освіту» та диспозиції статті 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення (надалі — КУпАП), допускає розпізнавання явища кібербулінгу через спосіб вчинення цькування у різних формах і проявах із застосуванням засобів електронних комунікацій.

Ситуативне застосування в окремих нормативних актах з питань розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі таких словосполучень як «законодавство щодо кібербезпеки», «використання кіберпростору», пов'язує їх із використанням комп'ютерних мереж та доступу до Інтернету під час навчання в закладах освіти.

Таким чином, «кібербулінг» чи «онлайн-булінг» стосується випадків вчинення цькування в освітньому середовищі саме в Інтернет просторі з використанням мобільних телефонів, комп'ютерної техніки, інших пристроїв і засобів, через які здійснюється доступ до електронних комунікаційних мереж.

Нормативна база

- Постанова КМ України «Про затвердження порядку взаємодії суб'єктів, що насильству за ознакою статі» від 22.08.2018. №658
- Наказ МОН України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендації щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»
- Лист МОН України від 18.05.2018 № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству»
- [Лист МОН України від 29.12.2018 № 1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу»](#)
- Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
- Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 №564/836/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 28.10.2014 № 1/9-557 «Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей»
- Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)"
- Лист МОН України від 29.01.2019 №1/11-881 "Рекомендації для закладів освіти щодо застосувань норм Закону України щодо протидії булінгу"
- Лист МОНУ від 29.12.2018 №1/9-790 "Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу"
- Лист МОН № 1/3311-24 від 26.02.2024 р. "Про запобігання кібербулінгу".

Алгоритм реалізації Положення про запобігання кібербулінгу

КІБЕРБУЛІНГ – психологічне насильство та агресія у соціальних мережах. Віртуальні агресори публікують інформацію, яка принижує жертву, відправляють їй повідомлення з погрозами, викладають фотографії і відео зі знущаннями.

За результатами опитування ЮНІСЕФ та Українського інституту соціальних досліджень ім. Олександра Яременка кожен ***п'ятий підліток в Україні (21,5 %) стає жертвою онлайн-знущань***, а 21,1 % опитаних школярів відзначають, що ображали у соціальних мережах своїх колег по навчанню.

КІБЕРБУЛІНГ може починатись як жарт, якась забавка, але згодом перетворюється в переслідування і психологічний тиск, залякування. Дуже часто діти не розуміють, як себе поводити, бояться покарання, соромляться говорити про такі випадки. Та й більшість батьків часто не розуміють, як захистити свою дитину в мережі інтернет.

Різновиди кібербулінгу:

- **використання особистої інформації** – викрадення паролів від приватних сторінок, електронної пошти для подальших погроз чи розповсюдження спаму;
- **анонімні погрози** – анонім надсилає листи погрозливого змісту довільного або цілеспрямованого характеру, особлива ознака – наявність ненормативної лексики та груба мова;
- **кіберпереслідування** – це одна з найжахливіших форм. Жертву приховано вистежують для скоєння нападу, побиття, зґвалтування. Кривдники можуть збирати інформацію про жертву, слідкуючи за її повідомленнями в соцмережах – фото, селфі з місця подій, розповіді про своє життя;
- **тролінг** – розміщення в Інтернеті провокаційних повідомлень з метою викликати конфлікти між учасниками;
- **хепі-слепінг** (“радісне побиття”) – назва закріплена за відеороликами із записами реальних сцен насильства, які розміщуються в мережі Інтернет без згоди жертви;
- **сексуальні посягання** – з появою інтернету сексуальні збочення вийшли на новий рівень. Педофіл, замаскувавшись під фейковим ім’ям чи прикинувшись другом батьків, може запросити дитину на зустріч чи вивідати в неї час та місце, коли вона буде сама;
- **відчуження** – будь-яка людина рано чи пізно хоче бути включеним в якусь групу. Виключення з неї сприймається дуже гостро, болісно. У дитини падає самооцінка, руйнується його нормальний емоційний фон.

Причини та ознаки кібербулінгу.

Дуже часто ворожнеча з реального світу переходить у віртуальний. У реальності чи в інтернеті практично однаково розкриваються стосунки «агресор-жертва». *Таким чином, булінг сьогодні стає кібербулінгом. На цей факт слід звертати увагу батьків, особливо, якщо були випадки знущань з їх дитини.*

Але в соціальних мережах діти можуть спілкуватись і з людьми, яких вони зовсім не знають в реальному житті. В інтернеті дуже просто бути анонімним, що *підвищує шанси стати жертвою знущання*, бо анонімність передбачає безкарність.

КІБЕРБУЛІНГ МАЄ ДЕКІЛЬКА ПРОЯВІВ (ОЗНАК), ЖОДЕН З ЯКИХ НЕ В ЯКОМУ РАЗІ НЕ МОЖНА ІГНОРУВАТИ:

- відправка погрозливих та образливого змісту текстових повідомлень;
- троллінг (надсилання погрозливих, грубих повідомлень у соціальних мережах, чатах чи онлайн-іграх);
- демонстративне видалення дітей зі спільнот у соцмережах, з онлайн-ігор;
- створення груп ненависті до конкретної дитини;
- пропозиція проголосувати за чи проти когось в образливому опитуванні;
- провокування підлітків до самогубства чи понівечення себе (групи смерті типу “Синій кит”, “Червона сова” та ін.);
- надсилання фотографій із відвертим зображенням (як правило, дорослі надсилають дітям).

Наслідки кібербулінгу:

- психологічно зламана особистість;
- замкненість у собі;
- відчуження від реального життя;
- боязнь спілкуватися з однолітками;
- суїцидальні наміри;
- адміністративна та кримінальна відповідальність (штраф, ув'язнення);
- осуд оточуючих.

Рекомендації батькам щодо виявлення випадків цькування та захисту дитини від кібербулінгу.

Наслідки кібербулінгу.

В першу чергу треба розуміти, що жодне насилля вчинене стосовно дитини не проходить безслідно. Наслідки булінгу можуть бути різні. Найчастіше — це замкнутість, психологам доводиться працювати з підлітками, які абсолютно не вміють спілкуватися з навколишнім світом. Доводиться пояснювати, що світ не такий страшний, яким був до цього. Це може тривати доволі довгий час. У таких дітей руйнується віра у соціум, вони насторожені,

тривожні. Але найстрашніше те, що булінг може стати причиною суїцидальних думок та намірів. В тому випадку коли дитина не має з ким порадитись та отримати підтримку, самостійно знайти вихід з ситуації що склалась. Тому, перш за все, батьки педагогічні працівники мають підтримати дитину. Часто вони думають, що це само собою минеться, але це не так.

Як почати говорити з дитиною про кібербулінг.

Якщо дитина повідомляє вам про те, що вона або ще хтось піддається знущанням, булінгу, підтримайте її, похваліть дитину за те, що вона набралася сміливості і розповіла вам про це, і зберіть інформацію (при цьому не варто сердитися і звинувачувати саму дитину). Підкресліть різницю між доносом, з метою просто доставити комусь неприємність, і відвертою розмовою з дорослою людиною, яка може допомогти.

Одним зі способів почати говорити з дитиною про булінг є спільний сімейний перегляд фільмів відповідної тематики, так звана фільмотерапія.

Список фільмів на тему: «Керрі» (1976), «Опудало» (1983), «Серце Америки» (2002), «Піф-паф, ти мертвий» (2002), «Клас» (2007), «13 причин чому» (2017).

Переглядаючи фільм, дитина може провести паралель з тим, що відбувається з нею, побачити свою ситуацію і поділитися з батьками.

Щоб захистити дитину від кібербулінгу треба:

– **здійснювати батьківський контроль** (але робити це обережно з огляду на вікові особливості дітей (для молодших – можна обмежити доступ до сумнівних сайтів, для старших – час від часу переглядати історію браузера);

– **застерігати** від передачі інформації у мережі.

Пояснювати, що є речі, про які не говорять зі сторонніми: прізвище, номер телефону, адреса, місце та час роботи батьків, відвідування школи та гуртків – ця і подібна інформація має бути конфіденційною;

– **навчити молодь критично ставитися до інформації в інтернеті.** Не все, що написано в мережі – правда. Якщо є сумніви в вірогідності – звертатися до дорослих за допомогою;

– **розказувати дітям про правила поведінки в мережі.** В інтернеті вони такі самі, як і в реальності, зокрема, повага до співрозмовників.

Якщо дитина потерпає від знущань кібербулера, їй буде дуже складно зізнатися у цьому батькам чи ще комусь.

На це є декілька **причин:**

- страх, що дорослі не зрозуміють сенсу проблеми;
- страх бути висміяним через буцімто незначну проблему;
- страх бути покараним чи що постраждає хтось рідний за «донос» на булера, особливо, якщо цькування зайшли далеко і дитина під контролем агресора;

●страх з'сувати, що «сам винен» і знущання цілком справедливі.

Боротьбу з кібербулінгом *ускладнює безкарність* в інтернет-просторі, коли кожен може видати себе за будь-кого, не відповідаючи за наслідки дій. Тому, найкраще що можуть зробити батьки та вчителі – виховувати в дитині упевненість в собі, розказувати їй про небезпеку, будувати довірливі відносини. Тоді у разі виникнення такої негативної ситуації дитина одразу ж буде звертатись по допомогу дорослих, яким довіряє.

Дії керівника закладу

Керівник закладу освіти повинен довести до відома здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьків та інших учасників освітнього процесу щодо їх обов'язку повідомляти керівника закладу про випадки кібербулінгу, учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб. Відповідно до такої заяви керівник закладу видає рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб. Для прийняття рішення за результатами розслідування керівник закладу освіти створює наказом комісію з розгляду випадків кібербулінгу (далі – Комісія) та скликає засідання. До складу такої Комісії можуть входити педагогічні працівники, (у тому числі психолог), батьки постраждалого та кібербулера, керівник закладу та інші заінтересовані особи. Якщо Комісія визнала, що це був кібербулінг, а не одноразовий конфлікт, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то керівник закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Службу у справах дітей.

У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як кібербулінг, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу освіти має повідомити постраждалого.

Рішення Комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

Потерпілий чи його/ї представник також можуть звертатися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служб у справах дітей з повідомленням про випадки кібербулінгу (цькування).

Процедура/послідовність кроків і реагування на зафіксовані прояви насильницької поведінки щодо учнів/дорослого у школі різними сторонами.

Дії людини, яка стала свідком кібербулінгу:

- Миттєво звернутися до будь-якого дорослого, який перебуває поблизу, з проханням допомогти зупинити ситуацію.

- Невідкладно повідомити класного керівника свого класу про випадок, що стався, якщо інцидент зафіксований серед однокласників.
- Брати участь у загальних подіях класу за участі класного керівника та психолога щодо врегулювання психологічно - емоційного клімату.

Дії працівників школи (вчитель, класний керівник та ін.), які стали свідками кібербулінгу :

- Миттєво зупинити неприйнятні дії.
- Дізнатися імена та прізвища учасників події. Невідкладно повідомити класного керівника класу про зафіксований акт кібербулінгу, надати детальну інформацію про обставини ситуації.
- Вжити невідкладних дисциплінарних превентивних заходів: нагадати правила школи та наслідки їх порушення.

Класний керівник, який дізнався про випадок кібербулінгу з дитиною свого класу:

- Заспокоїти, розрадити, нормалізувати поведінку всіх учасників акту насильницької поведінки.
- Визначити, чи цей випадок підпадає під визначення «кібербулінг». Якщо цей акт насильницької поведінки не класифікується як кібербулінг, провести розмову з учасниками події щодо її причин та запобігання такого в майбутньому. Якщо є проявом кібербулінгу – тоді крок 3.
- Провести розмову з класом з метою нагадати про неприпустимість кібербулінгу у школі.
- У той же день повідомити батьків суб'єкта і об'єкта кібербулінгу про ситуацію під час особистої зустрічі.
- У той же день повідомити про ситуацію, що сталася, в батьківській групі з обмеженим доступом, без вказування імен і прізвищ учасників.
- У той же день повідомити психолога про випадок кібербулінгу у класі.
- У той же день зафіксувати випадок кібербулінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога.
- У співпраці з психологом, керівником МО класних керівників розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.

Дії батьків дитини, яка поскаржилася на кібербулінгову поведінку щодо неї:

- Повідомити класного керівника про скарги дитини і підозри на кібербулінг, переконатися, що у школі зафіксований і мав місце випадок кібербулінгу, про який розказує дитина.

- Обговорити скарги дитини на випадок насильницької поведінки щодо неї під час особистої зустрічі з класним керівником і психологом школи.
- Поговорити з дитиною про неможливість насильницьких проявів в школі та необхідність співпрацювати зі шкільним психологом та класним керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі.
- Зустрітися з психологом школи щодо усунення наслідків кібербулінгу.
- У разі рекомендацій шкільного психолога звернутися до позашкільного психолога чи психотерапевта. У цьому випадку регулярно повідомляти шкільного психолога про етапи і результати роботи.
- Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом школи задля профілактики виникнення в подальшому таких випадків.
- Постійно надавати й отримувати від класного керівника зворотний зв'язок щодо емоційного стану дитини.

Дії батьків дитини, у якої зафіксували кібербулінгову поведінку:

- Прийти на зустріч із класним керівником, психологом та отримати детальну інформацію стосовно проявів дитини та обставин ситуації, що склалася.
- Ознайомитись із записом у Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога . У разі відмови витяг із журналу з описом ситуації надсилають на поштову адресу батьків рекомендованим листом чи на електронну пошту вказану у договорі.
- Поговорити з дитиною про неприпустимість кібербулінгу у школі та необхідність співпрацювати зі шкільним психологом та класним керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі.
- Співпрацювати з психологом школи щодо усунення наслідків кібербулінгу. Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом школи задля профілактики виникнення в подальшому таких випадків.
- Звертатися до позашкільного психолога чи психотерапевта за рекомендацією шкільного психолога чи за власним бажанням. У такому разі регулярно повідомляти шкільного психолога про етапи та результати роботи.
- Постійно надавати й отримувати від класного керівника зворотний зв'язок щодо емоційного стану дитини.

Дії шкільного психолога щодо роботи з усіма залученими учасниками кібербулінгу:

- У той же день зафіксувати випадок кібербулінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога зі слів класного керівника, дитини – об'єкту/суб'єкту булінгу, батьків, інших сторін учасників випадку булінгу.
- У співпраці з класним керівником розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.
- Провести щонайменше 2 зустрічі з батьками обох сторін конфлікту щодо усунення наслідків та профілактичних заходів.
- Вести спостереження за всіма учасниками кібербулінгу, акумулювати та аналізувати інформацію від класного керівника, вчителів, батьків тощо до повного відновлення сприятливого психологічного клімату у класі та емоційного стану дітей.

Кроки класного керівника/шкільного психолога щодо роботи зі свідками/пасивними учасниками кібербулінгу:

- Провести розмову-нагадування з класом щодо неприпустимості проявів кібербулінгу і насильницької поведінки в школі.
- Провести позапланові класні активності, під час яких діти проявляють себе з менш звичних сторін, мають змогу зблизитися та налагодити відносини.

Для успішного попередження та профілактики насильницької поведінки, в т.ч. кібербулінгу у школі, виконуються такі дії:

- Педагогічні та технічні працівники школи здійснюють регулярний нагляд (моніторинг) у шкільних коридорах і зонах спільного користування (спортивних залах).
- Окремо визначені туалети для дітей різної статі та для персоналу.
- В освітню програму включено профілактичні тренінги, психологічно-рольові ігри за темами толерантності, профілактики конфліктів та кібербулінгу.
- Класний керівник постійно впливає на соціально-психологічний клімат класу.
- Шкільний психолог веде регулярну корекційну роботу впродовж навчального періоду з класами, окремими групами дітей, окремими дітьми щодо дотримання правил поведінки здобувачів освіти, толерантності, уникнення проявів насильницької поведінки.

- Шкільний психолог, відповідно до затвердженого плану роботи, досліджує психологічний клімат у класі, групову динаміку класу, емоційний стан учнів, проводить соціометрію для отримання інформації про взаємовідносини серед дітей. Отриману інформацію використовує для формування та корегування роботи психолога з класом.
- Школа проводить просвітницьку роботу з батьками щодо уникнення та розпізнавання насильницької поведінки та кібербулінгу до дитини.
- На початку навчального року кожний класний керівник проводить заняття, присвячені профілактиці кібербулінгу та насильству. На першому – знайомить із Положення про запобігання кібербулінгу на решті – опрацьовує з дітьми різні схеми дій у тій чи іншій ситуації.
- На початку навчального року (впродовж серпня) для працівників школи шкільний психолог і заступник директора школи з виховної роботи проводять ознайомлювальну зустріч щодо Положення про запобігання кібербулінгу в школи і надають чіткі інструкції та роз'яснення стосовно протидії, реагування та профілактики насильницької поведінки у школі.
- На початку навчального року в батьківських групах класів у соціальній мережі розміщується для ознайомлення короткий витяг з Положення про запобігання кібербулінгу
- У жовтні у школі відбувається просвітницький семінар для батьків школи щодо ознайомлення зі стратегіями батьківської поведінки в тих чи інших неприйнятних ситуаціях.
- Психолог школи постійно цікавиться інформацією про можливі інші профілактичні заходи, а також методи роботи як із кривдниками, так і з жертвами кібербулінгу, проводять самостійно або запрошують зовнішніх спеціалістів для навчання шкільного персоналу практикам профілактики кібербулінгу та роботи з випадками кібербулінгу.
- На сайті школи розміщено Положення про запобігання кібербулінгу та Правила поведінки здобувачів освіти, які являють собою єдині правила для всіх учасників освітнього процесу.

Реагування та протидія кібербулінгу

У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок кібербулінгу або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу .

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

1. невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною кібербулінгу ;
2. за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
3. повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною кібербулінгу , з'ясування причин, які призвели до випадку кібербулінгу та вжиття заходів для усунення таких причин;
4. повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін кібербулінгу , визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
5. скликає засідання комісії з розгляду випадку кібербулінгу (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок кібербулінгу в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти. Дії потерпілого щодо видалення інформації про нього в комп'ютерній мережі

З метою захисту від кібербулінгу потерпілий може вчиняти наступні дії:

→ На початковому етапі прояву кібербулінгу, якщо це можливо, емоційно не реагувати, оскільки "емоції породжуються емоції".

→ Фіксувати всі дії кривдника (наприклад, робити фото або скріншоти неправдивої інформації про себе; інформації, що містить персональні дані; інформації, що принижує честь та гідність (далі - інформація).

→ Звернутися за порадою щодо дій кривдника до батьків, вчителів, довіреної особи або зателефонувати на національну дитячу "гарячу" лінію (у будні: з 12.00 по 16.00 за номером 0 800 500 225 (безкоштовно зі стаціонарних та мобільних) та 116 111 (безкоштовно з мобільних)).

→ Звернутися із заявою або повідомленням про вчинення кібербулінгу до керівника навчального закладу, якщо кібербулінг вчиняється щодо потерпілого в навчальному закладі і кривдником є учень або член педагогічного колективу.

→ Якщо кібербулінг відбувається в соціальній мережі (наприклад, Facebook, Telegram, Twitter, Youtube, ТікТок, інстаграм, тощо), потерпілий має можливість звернутися зі скаргою до адміністратора сторінки або групи, що створена у відповідній соціальній мережі, з метою видалення інформації про нього. У випадку відмови адміністратора виконати відповідні дії, потерпілий може звернутися безпосередньо до служби підтримки соціальної мережі (наприклад, у соціальній мережі Facebook міститься вкладка "Довідка та підтримка") або натиснути кнопку "Поскаржитися".

У випадку виявлення в мережі Інтернет, на вебсайті інформації, потерпілий має право вимагати видалення такої інформації з вебсайту, а також з результатів видачі за відповідними запитами з пошукових систем, котрі скеровують на вказані вище сайти. З цією метою варто звернутися до власника вебсайту (дізнатися дані щодо адміністраторів або власників вебсайтів допоможе сервіс Whois).

→ Якщо в досудовому порядку з'ясувати питання не вдалося, потерпілий має право, керуючись статтями 277 та 278 Цивільного кодексу України, звернутися безпосередньо до суду для захисту або поновлення своїх порушених прав*.

Звернутися до органів Національної поліції із заявою про вчинення адміністративного правопорушення відповідно до статті 1734 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Крім того, якщо дитина стала жертвою кібербулінгу, варто звернутися до управління/відділу протидії кіберзлочинам Департаменту кіберполіції Національної поліції України у відповідній області або направити електронне повідомлення про вчинення кримінального правопорушення.

Алгоритм щодо попередження кібербулінгу

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля та кібербулінгу в освітньому середовищі.
2. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
4. Ознайомлення учителів і дітей з інформацією про прояви кібербулінгу та його наслідки.
5. Батьківські збори – це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.
6. Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
7. Педагогічний консилиум - форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги, спілкування.
8. Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.